

Bruxelles, 27. svibnja 2026.
(OR. en)

9146/26
ADD 1

Međuinstitucijski predmet:
2025/0571 (APP)

CADREFIN 211
FIN 662
POLGEN 118

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Predmet: Višegodišnji financijski okvir (2028. – 2034.)
– *rasprava o politikama*
– *izjava Bugarske, Češke, Estonije, Grčke, Španjolske, Hrvatske, Mađarske, Italije, Litve, Latvije, Malte, Poljske, Portugala, Rumunjske, Slovenije i Slovačke*

Zajednička izjava skupine „Prijatelji kohezije” o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2028. – 2034. (BG, CZ, EE, EL, ES, HR, HU, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI, SK)

Višegodišnji financijski okvir (VFO) za razdoblje 2028. – 2034. strateški je instrument za postizanje naših zajedničkih ciljeva i ambiciozne vizije budućnosti EU-a. **Za konkurentniju, prosperitetniju, snažniju i sigurniju Europu potrebna su nam dostatna financijska sredstva usklađena s našim političkim ambicijama, koja je prilagođena novoj geopolitičkoj stvarnosti.**

Sljedećim VFO-om moraju se nastaviti osiguravati **dostatna sredstva za politike koje proizlaze iz obveza na temelju Ugovora, kao što su kohezijska politika, zajednička poljoprivredna politika (ZPP) i zajednička ribarstvena politika (ZRP)**, koje su izuzetno važne za promicanje konvergencije, gospodarskog rasta i sigurnosti opskrbe hranom. Sljedećim VFO-om istodobno bi trebalo **podupirati jačanje strateške autonomije EU-a i nastaviti jačati konkurentnost**, klimatsku i digitalnu tranziciju, sigurnost i obranu, produktivnost i inovacije EU-a te osigurati čvrstu osnovu za potpuno integrirano jedinstveno tržište. Njime se ujedno mora i **odgovoriti na nove izazove**, kao što su sigurnosni rizici, poremećaji u globalnoj trgovini, energetska tranzicija i energetska sigurnost te migracije, u skladu s geopolitičkom situacijom. Stoga je iznos VFO-a koji je predložila Komisija temelj za raspravu o tome kako učinkovito ispuniti financijske potrebe Unije.

U Komisijinu prijedlogu kohezijska politika, ZPP i ZRP jedine su politike čija su sredstva realno smanjena, iako je novi VFO sveukupno gledajući povećan. Te politike znatno doprinose ključnim ciljevima EU-a, a njihovi ciljevi koji se temelje na Ugovorima i dalje su u potpunosti relevantni. **Kohezijska politika i zajednička poljoprivredna politika EU-ove su politike koje su njegovim građanima i građankama najvidljivije.**

U tom kontekstu **pozivamo da se povećaju sredstva dodijeljena državama članicama u okviru naslova 1. za politike koje se temelje na Ugovorima.**

Programiranje tih dodijeljenih sredstava, posebno na početku programskog razdoblja i tijekom preispitivanja u sredini programskog razdoblja, trebalo bi ostati u potpunosti u nadležnosti država članica. Predloženi mehanizam usmjeravanja ne smije utjecati na ovlasti država članica u pogledu programiranja. Iako se instrumenti u okviru podijeljenog upravljanja mogu temeljiti na predloženom referentnom okviru, preporuke se ne bi trebale automatski smatrati obvezama jer bi to bilo u suprotnosti s načelom podijeljenog upravljanja i lokaliziranim pristupom.

Kako bi se osiguralo djelotvorno korištenje sredstava EU-a u okviru podijeljenog upravljanja, **realistični i povoljni uvjeti provedbe ključni su** za podupiranje dugoročnih ulaganja i visokokvalitetnih rashoda. To iziskuje **zadržavanje pravila o opozivu „N+ 3”**, uravnotežene profile obveza i plaćanja te odgovarajuće **stope pretfinanciranja i sufinanciranja EU-a za mjere ZPP-a i ZRP-a, kohezijsku politiku**, uključujući ulaganja iz **Kohezijskog fonda**, i fondove za unutarnje poslove. Kohezijska politika istodobno ne bi trebala postati sustavni alat za krize i zamijeniti druge instrumente EU-a za te svrhe: predloženu pričuvu za krize od 10 % trebalo bi smanjiti, a reprogramiranje tekućih mjera iz plana trebalo bi i dalje biti dobrovoljna opcija za države članice, osiguravajući pritom pristup pričuvi za krize i Instrumentu EU-a. Nadalje, u okviru kohezijske politike trebalo bi osigurati odgovarajuća i sigurna financijska sredstva za sve kategorije regija.

Podupiremo usmjerenost **naslova 2. na konkurentnost**. Kad je riječ o **Europskom fondu za konkurentnost (ECF)**, **prepoznamo središnju ulogu načela izvrsnosti i potrebu da se ono u potpunosti istraži u cijelom EU-u**. Stoga treba osigurati djelotvoran i uključiv pristup kako bi se **ojačala opća konkurentnost u cijelom EU-u**. Da bi se povećalo sudjelovanje i potaknula izgradnja kapaciteta u EU-u, trebalo bi uvesti posebne mjere za poboljšanje pristupa manje iskusnih subjekata konkurentnim pozivima, pri čemu bi **poseban naglasak trebao biti na MSP-ovima**, koji su okosnica gospodarstva EU-a. Osim toga, povoljnije uvjete provedbe trebalo bi osigurati i za **Instrument za povezivanje Europe**, primjerice stopu sufinanciranja EU-a od 85 % za države članice čiji je BND po stanovniku niži od prosjeka EU-27, imajući u vidu doprinos tog instrumenta iskorištavanju jedinstvenog tržišta i poticanju otpornosti EU-a.

Prijatelji kohezije otvoreni su za raspravu o prijedlozima za **nova vlastita sredstva** kojima bi se učinkovito smanjio pritisak na proračune država članica. Te rasprave moraju biti povezane s cjelokupnim pregovorima o VFO-u. Nova vlastita sredstva koja se eventualno uvedu moraju biti **stvarna, pravedna i jednostavna te ne smiju biti regresivna**.

Nužno je ukinuti rabate povezane s vlastitim sredstvima koja se temelje na BND-u¹ – ne postoje politički ni gospodarski argumenti za njihovo ponovno uvođenje na prihodovnoj strani proračuna EU-a. Ne smije se zanemariti dodana vrijednost jedinstvenog tržišta i EU-a u cjelini, kao ni činjenica da proračun EU-a ima učinke prelijevanja.

Trebalo bi razmotriti **postupniji sustav otplate u okviru instrumenta Next Generation EU i novo zajedničko zaduživanje za potporu u obliku zajma** (primjerice za program Catalyst Europe) kao opcije za financiranje ulaganja i europskih javnih dobara ključnih za dugoročnu stratešku autonomiju, čime bi se osiguralo da se VFO-om može učinkovito odgovoriti na Unijine izazove i prioritete koji se mijenjaju.

Prijatelji kohezije spremni su konstruktivno doprinijeti postizanju uravnoteženog kompromisa koji će biti na korist cijeloj Europskoj uniji. Naš je zajednički cilj osigurati proračun koji je **moderan i prilagođen različitim potrebama država članica i regija.**

¹ Bruto smanjenja godišnjeg doprinosa koji se temelji na BND-u primjenjuju se do kraja 2027., u skladu s aktualnom Odlukom o vlastitim sredstvima.